

2013

מדריך למורה לספר ג' ה

רעיונות מורים לתלמידים עולים

21/06/2013

עריכה: ויקי פלדמן

תוכן

2.....	תוכן.....
4.....	מבוא.....
5.....	הנושא –ירושלים עיר הקודש.....
5.....	מטרת חינוכיות בנושא ירושלים-.....
5.....	מטרות לימודיות-.....
6.....	מהלך השיעור האגדה:.....
6.....	1. פתיחה לשיעור האגדה:.....
7.....	2. מהלך שיעור –הטקסט: מעל פסגת הר הצופים.....
8.....	3. סיכום: כתיבה: נלמד את הילדים את מבנה הסוגה –פתק.....
9.....	הקניית מכלול לשוני, לפי ארבעת הסטנדרטים:.....
12.....	נספחים.....
12.....	כרטיסיות מילים.....
14.....	תמונות.....
15.....	דף עבודה.....
15.....	השלמת פעלים ושמות פועל במשפטים.....
16.....	כרטיסיות מילים וצירופי מילים לשיר.....
19.....	הנושא- סביב ים המלח.....
19.....	הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים- מתקדמים על-פי ארבעת הסטנדרטים.....
20.....	סטנדרט IV- ידע לשוני (כל היחידה).....
23.....	מהלך השיעור ודרכי העבודה.....
24.....	נספחים.....
33.....	הנושא – סביב לכינרת.....
33.....	תהליך העבודה.....
33.....	1. תת-נושא: דג האמנון עמ' 34.....
34.....	הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים- מתקדמים על-פי ארבעת הסטנדרטים.....
35.....	2. הנושא: ים כנרת.....
36.....	הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים- מתקדמים על-פי ארבעת הסטנדרטים.....

38.....	סטנדרט IV- ידע לשוני (כל היחידה)
39.....	נספחים
46.....	הנושא – הטיול לנגב
46.....	הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים- מתקדמים על-פי ארבעת הסטנדרטים. ניתוח שני טקסטים מסוגות שונות .
46.....	1. קטע מידעי " קיבוץ שדה
47.....	ידע לשוני סטנדרט – IV
48.....	2. אגדה: "באר אברהם", עמ' 66
49.....	סטנדרט IV- ידע לשוני. באר אברהם עמ' 66
50.....	מהלך השיעור ודרכי העבודה
50.....	האגדה : "באר אברהם" (עמ' 66)
51.....	הנושא- טיול לחיפה
51.....	הוראת יחידת לימוד על-פי ארבעת הסטנדרטים
51.....	סטנדרט 1-תקשורת חברתית
51.....	סטנדרט 2-תהליך מידע והבנת משמעות
51.....	סטנדרט 3-הצגת מידע בע"פ ובכתב
52.....	סטנדרט 4-ידע לשוני ואוצר מילים

מבוא

ספר ג' הכל חדש מחולק לחמש יחידות, שמטרתו להכיר לתלמיד העולה אתרים בא"י :

• ירושלים

• חיפה

• נגב

• כינרת

• ים המלח

במדריך ניתן למצוא רעיונות להוראת היחידה וניתוח דידקטי של יחידות לימוד על-פי ארבעת הסטנדרטים בהתאם לתוכנית הלימודים "עברית כשפה שנייה" (2008).

הנושא –ירושלים עיר הקודש

רבקי יעקובסון ופנטה סהליא

(1) אגדה בנושא הכותל המערבי. עמ' 108

(2) השיר: מעל פסגת הר הצופים עמ' 112

קהל היעד: יחידה זו מיועדת לתלמידים עולים בגילאי כתות ד-ו", עולים בין שנה וחצי לשלוש שנים בארץ.

-מטרת חינוכיות בנושא ירושלים

הילדים יכירו את ירושלים כעיר הקודש וכעיר הבירה, בעבר ובהווה

. הילדים יתחנכו לאהבה לירושלים עיר הקודש

הילדים ירגישו תחושת שייכות לעם היהודי הנכסף, לירושלים הבנויה

מטרות לימודיות-

התלמידים יכירו את מעלותיה של ירושלים כעיר הקודש, עיר הבירה וכו'

התלמידים יכירו את ירושלים באמצעות מפת ישראל.

התלמידים יכירו את ירושלים באמצעות תצלומים של מקומות בירושלים.

התלמידים יאזינו, ישוחחו, ויכתבו אודות ירושלים.

השיר: המשורר- אביגדור המאירי- 1928 (עמ' 112 הכל חדש ג')

http://www.myfirsthomepage.co.il/movie/ahrho_h26.htm -יהורם גאון שר

מהלך השיעור האגדה:

1. פתיחה לשיעור האגדה:

שלב טרום קריאה - המורה תציג תצלומים מהעיר ירושלים.

שיחה עם התלמידים מהי ירושלים? מי היה בירושלים? למה היא קדושה?

המורה תתייחס למושג עיר הקודש - עיר הבירה.

הילדים יתנו שם לכל תמונה, ויסבירו בקצרה מה רואים בה.

שלב הקריאה - המורה תקרא את הטקסט בהטעמה, בפעם השניה המורה תקרא והילדים אחריה-קריאת הד. אח"כ התלמידים יקראו קריאה דמומה, ואחר כך קריאה קולית במקלה.

תוך כדי קריאה ולאחריה:

המורה תסביר את **המילים החדשות** באמצעות כרטיסיות ההברקה מיד לאחר הקריאה הראשונה.

התייחסות לסוג הטקסט - אגדה היא סוגה, סיפור שעובר מפה לאוזן, ומדור לדור, ולא ידוע לנו שם המחבר.

ותתייחס התייחסות מיוחדת לשמות הפועל. בניית משפטים עם המילים החדשות.

הבנת הנקרא - שאלות שאלות כדי להעמיק הבנת הנקרא.

נתינת שם לאגדה. על ידי התלמידים.

דיבור: פיתוח ניהול שיח הדבור, סוג הטקסט-ויכוח, טקסט טיעון ושכנוע - התלמידים יחולקו לקבוצות. קבוצת העניים וקבוצת העשירים,

וישוחחו ביניהם- עבודתם של מי טובה יותר? מי בנה יותר יפה? מי השקיע יותר?

כתיבה: עולם שיח תקשורתי, סוגה-פתק, כתיבת בקשה, משאלה: התלמידים יכתבו פתקים של משאלות לשים בכותל המערבי.

סיכום: התייחסות למסר החינוכי של הסיפור שעבודת העניים חשובה יותר. עבודה מכל הלב.

עבודה לשונית על:

אוצר מילים: שמות עצם: עניים, עשירים, עבדים, מלחמה - ניגודים - עניים עשירים

פעלים: חלק, נתנו, ברכ, בנו, חרב.

שמות פועל: רוצה - צריך - אוהב +שם הפועל - לעזור, צריכים לבנות, לקרוא ל... לחלק,

יכלו לשלם,

תבניות לשון:

תבנית 6-

לבנות את בית המקדש.

הם הרימו את האבנים הכבדות. התיחסות לשם עצם יוצא דופן . אבן –נקבה .הסיומת ברבים ים כמו בזכר .

תבנית 8:

העניים היו צריכים לבנות.

הם לא יכלו לשלם.

תאור זמן- אחרי הרבה שנים היתה מלחמה קשה.

2. מהלך שיעור –הטקסט: מעל פסגת הר הצופים

השיר:

שלב טרום קריאה: נצפה במצגת ובה השיר: מעל פסגת הר הצופים

<https://www.youtube.com/watch?v=183UY-Qmzic>

שלב ב' שלב הקריאה: המורה תקרא את השיר ללא מנגינה. שימת דגש על הגייה נכונה של המילים.

המורה תשתמש בכרטיסיות המילים כדי להסביר את המילים הקשות, וכדי ללמוד את המילים ביחיד וברבים. אפשר לבקש מהילדים להסביר את המילים מתוך ההקשר .

המורה תקרא שוב ותדגיש את הקצב ואת מילות החרוזים.

נשוחח על מבנה סוגה של שיר. איך אנחנו יודעים שזהו שיר?

נשווה בין השיר לטקסט סיפורי אחר. ונראה שבשיר השורות קצרות, יש בתים, יש חרוזים, וקצב למילים. יש פזמון חוזר...

הילדים יקראו את הטקסט במקהלה, נקרא בקצב אחיד. נשים לב להגייה נכונה של המילים.

אפשר לחלק את הקריאה -לכל קבוצה-בית.

התלמידים שרים את השיר יחד בקול

מזהים את המילים המוכרות .

מסמנים במרקר את המילים החדשות.

הילדים שואלים שאלות להבנת משמעות השיר והבנת הרעיון המרכזי בשיר .

ד"בור: הילדים יספרו על הגעגועים שלהם ושל משפחתם לירושלים לפני העלייה ארצה.

נחזור למנגינה- נשמיע את יהורם גאון שר את השיר ובפעם השניה נצטרף אליו.

http://www.myfirsthomepage.co.il/movie/ahrho_h26.htm - יהורם גאון שר

לאחר הקריאה והשירה, נעבור לשאלת שאלות להבנת משמעות השיר.

התיחסות לשונית:

שמות עצם-

פסגה-פסגות

צופים

דור-דורות

חורבה-חורבות

אור פנים

הטיות בגוף שני ביחיד:

אור פניך- אור הפנים שלך

עליך-

אבנך- אבנה אותך

לבנך-לבן שלך

אשתחווה- אני אשתחווה

חורבותיך- חורבות שלך

תבניות לשון-

תבנית מס' 4- משפט+תאור מקום. - מעל פסגת הר הצופים

3. סיכום: כתיבה: נלמד את הילדים את מבנה הסוגה –פתק.

נכתוב פתקי משאלה ובהם תפילות אישיות שלנו להצלחה,בריאות ועוד...

נספר על מנהג הטמנת פתקי משאלות בכותל המערבי.

הקניית מכלול לשוני, לפי ארבעת הסטנדרטים

האזנה ודיבור, , קריאה וכתיבה, וידע לשוני מדויק, זה יאפשר לילדים העולים השתלבות מהירה בחברה ובקליטתם בארץ. ויצמצם את הפערים בינם לילדי הארץ

סטנדרט 1 תקשורת חברתית	סטנדרט 2 תהליך מידע והבנת משמעות	סטנדרט 3 הצגת מידע בע"פ ובכתב	סטנדרט 4 מבנה לשוני
שיעור בנושא אגדת הכותל המערבי			
לאחר שיחה קצרה על ירושלים, האזנה- התלמידים מאזינים למורה הקוראת את הטקסט. קריאת הטקסט בהטעמה ובנגינה. המורה מסבירה את הטקסט בשיח פשוט, ומתחילה מדברים אישיים המוכרים להם מנושא ירושלים. דיבור: (2) הגיית המילים, התנועות והעיצורים באופן תקין. הגיית העיצורים והתנועות, מילים ארוכות באופן תקין (לבנות, בית המקדש, מארצות אחרות, עבדים, הכותל המערבי...). (3) שיחה ובה בירור המילים הקשות- בטקסט האגדה:	קריאה התלמידים קוראים בעצמם את הטקסט קריאה אישית. התלמידים קוראים את הטקסט יחד בקול. מזהים את העיצורים והתנועות, מילים מוכרות ומשפטים ברצף. קוראים ומבינים מילים ומשפטים קצרים בטקסט. באמצעות כרטיסיות המילים. משתמשים בידע הלשוני לשם הבנת הטקסט הבנת הרעיון המרכזי, סימון משפטי מפתח במרקר. זיהוי וניתוח התבנית הסיפורית לפי זמן ומקום ההתרחשות. השוואה בין עשירים לעניים. התוצאה- ה' ברך את הכותל של העניים מסקנות- עבודת	דיבור: התלמידים מבטאים את הצלילים והתנועות באופן ברור ברצף, מבטאים כהלכה את המילים המוכרות, מתאימים אינטונציה בשאלות. התלמידים מתארים את התמונה שבעמוד- מדרש תמונה- תמונה מאוירת. התלמידים נותנים כותרת לאגדה. נעבוד על איך נותנים שם? משפט מפתח, עיקר ותפל. חלוקת תפקידים להצגת הסיפור ברב-שיח לפי קבוצות- קבוצת העניים וקבוצת העשירים. שימת לב להגיית המילים באופן נכון, שימת לב לבניית משפט תקין והקשר מתאים למשפט הקודם.	סוג הטקסט- אגדה, אגדה היא סיפור שעבר מדור לדור ולא ידוע מי מחברו . אוצר מילים: האגדה: עבד עני עשיר מלחמה לשלם לברך לבנות לחלק לקרוא ל במקום השיר: פסגה- צופים דור-דורות חורבה הטיות פעלים- אור פניך עליך אבנך לבנך אשתחוה חורבותיך

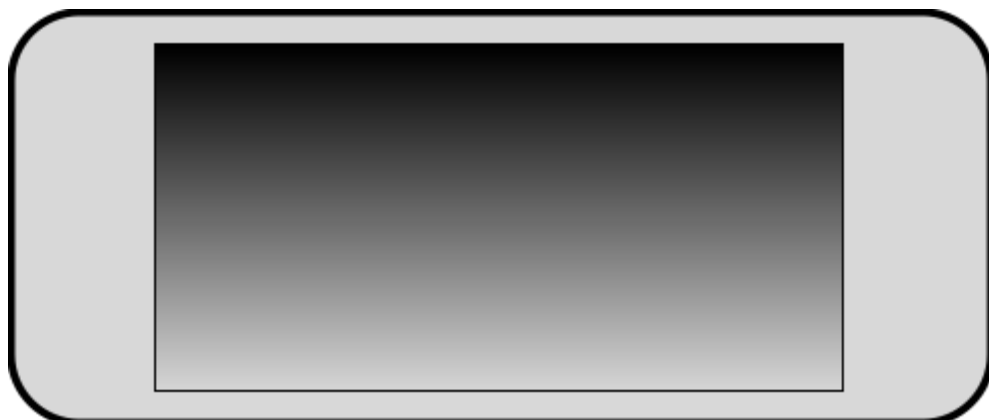
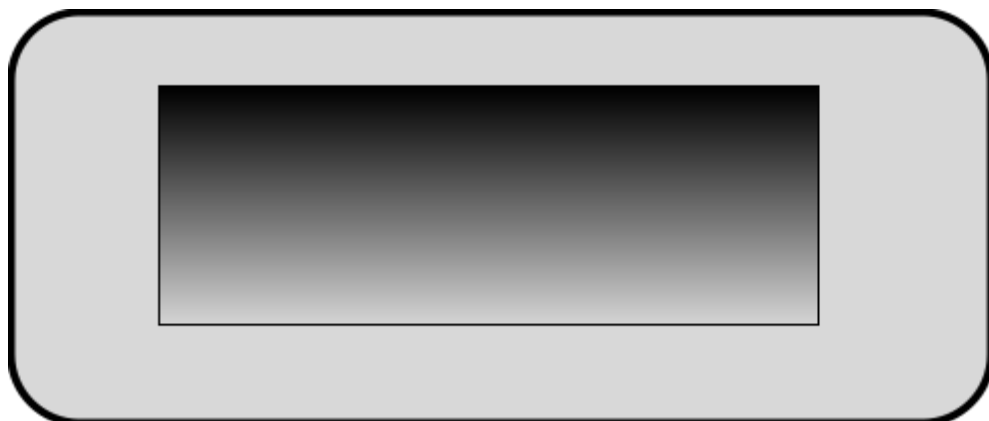
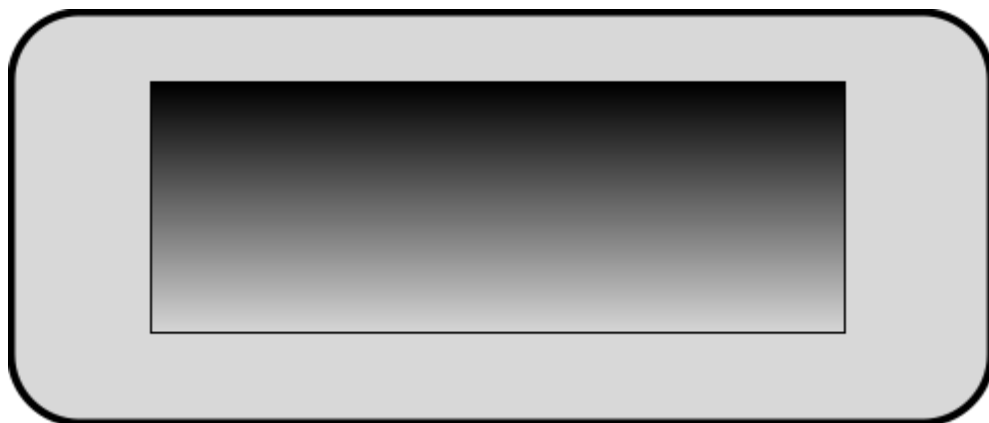
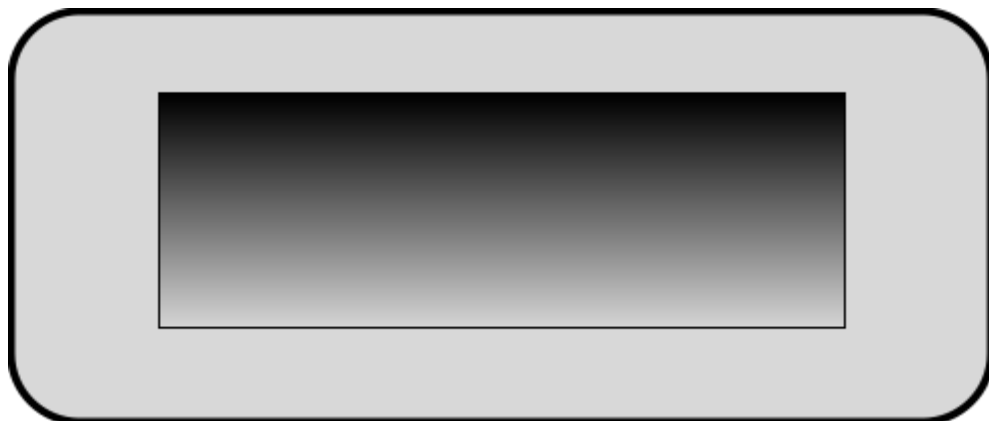
הבנת המבנה האופייני של המילה בעברית: שורשים: ב.ג.ה. ח.ל.ק. ש.ל.מ. הבנת המשמעות זיהוי משפחות מילים. הבחנה בהטיות יחיד ורבים זכר ונקבה. תבניות לשון -האגדה תבנית 6- לבנות את בית המקדש. הם הרימו את האבנים הכבדות. תבנית 8: העניים היו צריכים לבנות. הם לא יכלו לשלם. תאור זמן- אחרי הרבה שנים היתה מלחמה קשה. תבנית מס' 10- משפטי סיבה – הוא ברך במיוחד את הכותל המערבי, כי העניים בנו אותו בעצמם. אחרי הרבה שנים הייתה מלחמה קשה בירושלים, ובית המקדש חרב. משפט פעיל עם מילת השאלה לא.	כתיבה: למתקדמים כתיבת הודעה של העשירים המחפשים עובדים לבניית החלק שלהם. הילדים ילמדו את מבנה הסוגה- מודעה. למתקדמים: כתיבת דיווח של ילד מקבוצת העניים שעוזר להוריו עם כל משפחתו לבנות את בית המקדש. הילדים ילמדו את מבנה הסוגה דיווח.	העניים בעצמם היתה חשובה בעיני ה'. הכרת סוגה חדשה-אגדה, והמאפיינים. הבנת המבנה של הטקסט, סדר התרחשויות.	עבד עני עשיר מלחמה לשלם לברך לבנות לחלק לקרוא ל במקום מערבי זיהוי מילות איזכור בעזרת ההקשר (כאשר המלך שלמה... הוא לעזור לו הוא חילק...) העשירים ראו מיד שהעבודה קשה להם , הם הביאו עבדים... נתנו להם כסף וזהב). לעניים לא היה כסף... הם.... הם הרימו את האבנים הכבדות). 3)שאלית שאלות על הדברים שנאמרו . הילדים שואלים ועונים. הבנת המשמעות באמצעות תוכן, אינטונציה במצבים שונים של טקסט גם ללא הישענות על ההקשר (העניים היו צריכים לעבוד עם משפחתם כי לא היה להם כסף לשלם לעבדים). 4)בניית משפטים למילים הקשות: לדוגמא-
--	---	---	---

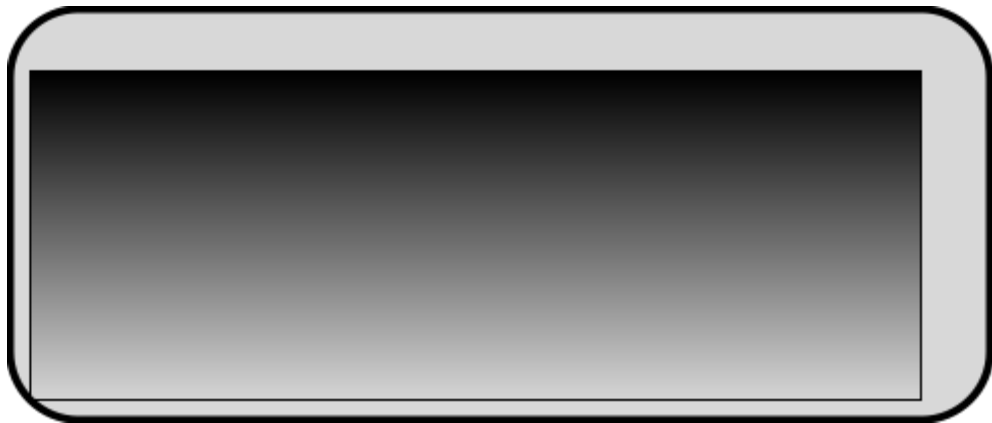
תאמרו לי משפט ובו המילה: עבד הבעת רגשות כלפי העניים והעשירים. (מה הרגשתם? מה אתם הייתם עושים? אפשר להשתמש במילות תואר			יש לי/אין לי- לעניים לא היה כסף וזהב, הם לא יכלו לשלם לעבדים
השיר - "מעל פסגת הר הצופים"			
השיר: מעל פסגת הר הצופים פתיחה לשיעור: השלב טרום קריאה: שיחה בעקבות מדרש תמונה. המורה פותחת את השיעור בהצגת תמונות מצולמות מירושלים. הילדים מספרים מה רואים בתמונה. נתינת שם לכל תמונה. הסבר משמעות המילים- עיר הקודש עיר הברירה. שלב הקריאה: המורה קוראת את הטקסט בהגייה נכונה ובהטעמה. עם קצב של השיר והדגשת החרוזים. המורה מסבירה את המילים החדשות	הבנת הנשמע- התלמידים מקשיבים לקריאת המורה ומבינים את הטקסט. הבנת הנקרא התלמידים קוראים בעצמם את השיר קריאה אישית. דיבור: נדבר על סוג הטקסט- הוא שיר: מאפיינים- שורות קצרות, בתים, חרזים, פזמון, קצב...מנגינה. שיר -מנגינה נעבור למנגינה, נשיר יחד עם יהורם גאון. מזהים את המילים המוכרות . מסמנים במרקר את המילים החדשות.	קריאה שניה קוראים התלמידים במקלה עם המורה בקצב, ובמדויק. אפשר לקרוא קריאה שלישית ולחלק לכל קבוצה לקרוא בית אחד. נשים לב להגייה הנכונה של המילים. דיבור- התלמידים שרים את השיר יחד בקול הילדים מספרים חוויות מהגעגועים שחשו לארץ ישראל לפני עלייתם, ויספרו חוויות מעלייתם לארץ ישראל. כתיבה: מנהג פתקה בכותל. הילדים יכתבו פתקה ובו משאלה.	תבניות לשון תבנית מס' 4- משפט+תואר מקום. - מעל פסגת הר הצופים הצירוף והמשפט: הבנת חלקי הדיבור: פעלים, תארים, שמות גוף, מילות יחס ומילות קישור. סוגות של טקסטים- שיר אגדה מאפייניהם.

	אפשר ללמד מילים המביעות משאלה כמו- הלואי, לו , את הפתק מצמידים לתמונת הכותל המערבי.	הבנת הרעיון המרכזי בשיר . געגועים לירושלים של כל עם ישראל .	באמצעות כרטיסיות המילים. פסגה- צופים דור-דורות חורבה הטיות: אור פניך עליך אבנך לבנך אשתחווה חורבותיך
--	--	--	--

נספחים

כרטיסיות מילים

תמונות

דף עבודה

השלמת פעלים ושמות פועל במשפטים

המלך שלמה התחיל לבנות את בית המקדש
המלך קרא לכל העם _____ לו לבנות את בית המקדש
הוא _____ את העבודה בין כל האנשים בעם
העשירים _____ עבדים מארצות אחרות ש _____ במקומם
העניים לא _____ לעבדים
העניים _____ עם הנשים ועם הילדים שלהם
הם _____ את האבנים הכבדות ו _____ לאט ובאהבה את הכותל
המערבי
אלוקים _____ את בית המקדש ובמיוחד את הכותל המערבי
_____ אחרי הרבה שנים בית המקדש

תרמילון פעלים ושמות פועל:

בנו , התחיל, חרב , הרימו, הביאו, יעבדו, יכלו לשלם, עבדו, לעזור, חילק,
ברך,

א ש ת

ח ו ה

כרטיסיות מילים וצירופי מילים לשיר

דור

דוריו

ת

פסג

ה

פסגו

ת

חורב

ה

חורב

ות

צופה

צופי

ם

אור

פכיר

עליר

אבנר

הנושא - סביב ים המלח

אלה דוידוב וליבנת מוסאי

עמ' 14-29

הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים - מתקדמים על-פי ארבעת הסטנדרטים

תת-נושא וחומרי לימוד	סטנדרט I - תקשורת חברתית	סטנדרט II - תהלוך מידע והבנת משמעות	סטנדרט III - הצגת מידע בע"פ ובכתב
שבויים בים המלח (עמו' 14-15) אגדה	* מזהים צלילים ומילים לא מוכרות בעזרת הקשר (המפקד <u>אספסינוס</u> - שם של המפקד, ... <u>כבש</u> את ירושלים <u>ולקח בשבי</u> הרבה לוחמים) * מבינים משמעות באמצעות תוכן, אינטונציה במצבים שונים של טקסט גם ללא הישענות על ההקשר (שבוי מספר מה קרה לו בים המלח) * מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור, הוגים מילים ארוכות באופן תקין (לדוג' מפקד, לקשור, לשחרר) * מביעים רגשות (מה הרגשתם?) * מתארים ומדווחים על אירועים בטקסטים.	* שומעים קוראים ומבינים טקסט. * מבינים רעיון מרכזי של הטקסט: השבויים בים המלח * מבינים רעיון מרכזי ע"י הכותרת *מבינים את מטרת הטקסט (הכרת סוגה חדשה-אגדה, והמאפיינים- סיפור בצורה דמיונית קרוב לעולמו של הילד, הספרה 3 חוזרת- 3 דמויות וכו') * מבינים מבנה של הטקסט, סדר התרחשויות. (רצף: בתמונות- עמו' 14, ובמשפטים-עמו' 15) * מבינים משמעות של צירופים ומבעים (ים המלח, צבא רומאי, לקחת בשבי) בהקשר האופייניים לסוגה ולנושא בטקסט.	* מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור ברצף לוגי וזמני. (לדוגמה: כבש, לקח בשבי, נלחם, מתאר התרחשויות לפי קשר לוגי וזמני) * מביעים רגשות ומחשבות באמצעות שם הפעולה (מה הרגשתם? עצב, שמחה וכו' מה חשבתם?) * תיאור תמונה- כותבים ומספרים מה רואים בתמונות. * מספרים וכותבים מה מסופר בטקסט.

הודעה לילדים (עמו' 20)	* מזהים מילים לא מוכרות בעזרת הקשר. (תעשו חיים) * מבינים משמעות באמצעות תוכן, אינטונציה, נימות שונות של קול. (הוראות: אל תלכלכו, אל תקומו, תשירו שירים יפים וכו') * מזהים נימות שונות של קול. (לדוג': פקודות וצווים בתקיפות או בנימה שונה) * מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור. הוגים מילים ארוכות באופן תקין. (לדוג': ללכלך) * מבטאים כהלכה את כל המילים המוכרות. (אוטובוס, להוציא) * משתמשים נכון באינטונציה לפי פעולות דיבור וכוונות שונות. * משוחחים בקצב דיבור קולח בנושאים חברתיים (מספרים על נסיעה בטיול) * מגיבים על טקסטים ע"י המרת משפטים (אל תלכלכו- הנהג אמר לנו לא לכלוך) * מדווחים על אירועים חברתיים (טיול) * נותנים הוראות והנחיות בעל פה	* שומעים קוראים ומבחינים מילים ומשפטים. * מבינים את מטרת הטקסט. (הכרת סוגה חדשה-הודעה והמאפיינים- מוען, נמען וכו') * מזהים את עמדת המוען ואת נימת הטקסט. – הנהג נותן פקודה. * מבינים מבנה של טקסט: הנחיות (אל תלכלכו, אל תקומו) * משתמשים בידע הלשוני לשם הבנת הטקסט. (לדוג': תסתכלו- מכירים את הפועל הסתכל, מזהים ת תחילית זמן עתיד) * מבינים את המשמעות של צירופים בהקשר האופייניים לסוגה ולנושא (תעשו חיים)	מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור ברצף, מבטאים כהלכה את כל המילים המוכרות, (לדוג': תלכלכו) * מתאימים את הלשון והתוכן למטרה ולנמענים בטקסט. (לדוג': המוען- הנהג, הנמענים- הילדים, מטרה: הודעה לילדים) * מדרש תמונה. (מספרים וכותבים מה רואים בתמונה)
---------------------------	--	--	---

		ובכתב בהקשרים מוכרים- פקודות (וצווים)	
--	--	---	--

סטנדרט IV- ידע לשוני (כל היחידה)

עמו'	אוצר מילים	תבניות לשון	עולמות שיח וסוגות של טקסטים	פריטי לשון	תחום הדעת
1	מפה, כנסת (הסבר המילה והקשר בין כנסת לביכ"ס), צבעים במפה והסימנים (הר-חום, ים- כחול) הבחנה בין עיר לקיבוץ. העשרה: טבריה, ים המלח, הר הכרמל, שדה בקר, חיפה,	משפט עם תיאור מקום ו-ה הידוע (הכנרת בטבריה, בנין הכנסת בירושלים) מדרש תמונה- תמונה מצולמת, תמונה מאוירת.	סוגה- תרשים, הכרות והתמצאות במפה. הכרות עם מקומות בא"י.	מילת יחס ב... (הכנסת בירושלים)	מולדת, גיאוגרפיה. הכרות והתמצאות במפה, סמלים שיש במפה. תמונות ערים וצילומים- ההבדל בין תמונה לצילום.
2-4	מטילים צעירים, חוג, מדריך, ספורטאית, בדיחות, עצל, שרירים, צילום, תלתלים.	* משפט שמני עם מילת השואה ומילת יחס ל בנטיה (הוא הילד הכי גבוה בקבוצה) * יש לה אין לה לדוגמה: יש לה אף קטן ושיער שחור. * משפטי יש/אין – יש לה משקפים * אני אוהב... אני לא אוהב...	שיח תקשורת בין אישית- איור של עלילון- קומיקס.	* כינו רומז בזו"נ: זה-זו. יש לה- יש לו. * הבנת משמעות לפי צורנים, כגון: ספורטאי. * סמיכות- הבחנה בין סמיכות כצירוף כבול לסמיכות הניתנת לפירוק כגון: המטילים הצעירים. *שם ותואר- התאמה בין שם ותואר בזו"נ (ילד הכי גבוה, היא נמוכה) *,הטית הפועל בהווה (אוהב אוהבת).	

5	יהיה, קורה	*משפט עם ש"פ ומילים המצריכות שם הפועל (אוהב) *משפט פעלי בזמן עתיד (אני אספר)	מדרש תמונה, תקשורת בין אישית- עלילון.	* זיהוי אותיות תחיליות בפועל בזמן עתיד (אספר)	
6-8	נעלי הליכה, בגד ים, מצב רוח, מימיה, מקוה, תרמיל, הודעה, לצוף, מענין, מלוח.	*משפט פעלי בכל הזמנים, בזמן עבר (שמתי בתרמיל), בזמן עתיד (אני אקרא), בזמן הווה (אני מקוה) *משפט עם שם פועל (אתם צריכים להביא, אפשר להתרחץ)	סוגה- רב שיח, הודעה, רשימה, מפה. שיח- מפה, מסתכלים על המפה ורואים את שמות המקומות ליד ים המלח.	*זיהוי סימני הפיסוק: נקודותים לפני ציטוט, בדו שיח (גידי: נירה כאן? נירה: כן ענת חושבת: אפשר להתרחץ בים המלח?) סימני שאלה בשאלה, נקודה בתשובה לדוגמה: נירה כאן? כן. *המרת משפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף (בדיאלוג)	
9	מפורסם, לרפא, מחלה, צמח, לחיות, מות, חוף, לכן, להתרחץ	משפטי סיבה (ים המלח מפורסם כי הוא המקום הכי נמוך). משפטים עם ש"פ (באים להתרחץ, באים להתרפא)	סוגה טקסט מידעי. שיח-מדרש תמונה.	* מזהים את השימוש בבינוני כש"ע (מפורסם) * מפענחים צורות ש"פ ובינוני. * מזהים מילים מתוך הקשר או שורש (לחיות, מות, מחלה)	מדעים: משמעותו של המלח ברפואה.
10-13	זהירות, להתיז, להיכנס, שריטה, שורף, להתקלח, בקלות, למרוח, בוך, תיר.	*משפט פעלי בזמן עבר (הכובע שלך נפל למים). *משפט עם ש"פ וצווי (לך להתקלח במים). *כדאי/ לא כדאי.... * כל כך... *משפטי סיבה עם/ בלי מילות סיבה (הוא יהיה לבן בגלל.... אל תתיז מים יכנסו לך מים לעיניים)	סוגה- מדרש תמונה, עלילון, דו שיח.	* שם פועל * סמיכות- הקפדה על ידוע בה"א הידיעה (ים המלח, המים המלוחים) * תארים- תואר הפועל (צפה בקלות) תואר שם (מים מתוקים)	מדעים: מים מתוקים ומים מלוחים.

14-15	לכבוש, מפקד, צבא, לקחת בשבי, לוחם, עבד, שבוי, לצוות, נבהל, פלא	משפטי תיאור, משפט פעלי בזמן עבר לדוג': הוא ציוה על עבדיו.	טקסט מידעי, אגדה תמונה, תיאור.	הסטוריה- ארץ ישראל ועם ישראל.
16	להצטער, להתרחץ, להתלבש, להתקלח, להתעמל, להצטלם, להתחרט	משפט פעלי בזמן עבר בבנין התפעל, משפטי חיוב ושאלה.	שאלה- תשובה בדו שיח.	* שם פועל * יצירת צורות נטות בפועל – נטיה בזמן הווה בבנין התפעל בגזרת השלמים. * הבנת העקרון של סדר המלים במשפט חיובי ובמשפט שאלה.
17-19	קומארן, בדוי, מערה, עתיק, צורה, מגילה, עז, נעלם, אוצר, סוחר, אוניברסיטה	* משפט פעלי בזמן עבר. * הבעת רגשות (אני שמח ש... היה כיף... התרגשתי מאוד כאשר) * משפטים עם ש"פ (אפשר להכנס, כיף להתרחץ)	* עלילון * טקסט סיפורי * הבעה בע"פ הטיוול שלי.	* צורות נטות בפועל- זמן עבר בנינים קל (פתחו, מכרו), נפעל (נשבר, נעלם), התפעל (התרגש) * מפענחים צורות שם פועל.
20-21	ללכלך, נסיעה, להוציא, נוף, "לעשות חיים", חברהמן, נהג, תימן, קירח, ירח, יתפוס.	* משפט שלילת פועל (אל תלכלכו, אל תקומו) * משפט עם ש"פ (לא לכלך, להסתכל). * משפטי תיאור- (הנהג שלנו חברהמן, הנהג שלנו קירח).	* שיר * הודעה- נמען, מוען, תאריך, תאור מקום, זמן, תוכן.	* מזהים אותיות איתן (תלכלכו, יקח, יתפוס) * התאמה בשם ותואר (הנהג שלנו חברהמן) * יצירת סמיכות והקפדה על ידוע בה"א הידיעה (אחינו הנהג)
22-23	לגלות, חמוץ, טעים, בשביל	* משפט פעלי בזמן עבר בגוף מדבר (אכלתי, שכחתי, ראיתי) * משפטים עם הטית בשביל (בשבילי, בשבילך) * אף פעם לא..	* יומן. * דו שיח: שאלה-תשובה. * הצגה	* צורות בפועל בזמן עבר בנין קל. * משפטי יש/ אין (יש לי חברים) * משפטי תיאור (חברים טובים)
24-25	להתרגש, להתרחץ, להתעמל, להתקלח,	-----	משחק	צורות בפועל בזמנים הווה, עבר ועתיד בנין התפעל.

				להתלבש, להשתתף.	
--	--	--	--	--------------------	--

מהלך השיעור ודרכי העבודה

* הכרות עם המפה, הצגת המפה, סמלים, הכרות עם סמלים לצורך קריאת המפה.

טרם קריאה:

* תיהלך מידע והבנת משמעות עפ"י הכותרת-

קריאת הכותרת, שאלות על מה מדובר בכותרת, השערת השערות.

וכן איורים- לספר מה רואים בתמונות, ליצור קשר בין הכותרת לאיורים.

* הקניית מילים חדשות באמצעות כרטסת המילים.

קריאה-

* קוראים את הטקסט בחמשת סוגי קריאה: קריאה דוגמה של המורה, קריאת צל, קריאת הד
וקריאה עצמית.

במהלך הקריאה-

* עבודה לצורך הבנה- שאילת שאלות כלליות (דמויות- מי הם? על מי מדובר? להראות פעלים
חדשים: לקחת לשבי, להשתחרר, עבד בפרך ואז התלמידים מסדרים לפי רצף.

* כרטסת מילים, הבעה בע"פ ובכתב, בנית משפטים עם מילים חדשות.

* עבודה לשונית- מילות יחס.

סיכום

הבעת טקסט באותו נושא מסוגה אחרת- מה דומה ומה שונה? מה למדת על ים המלח אלו
מושגים?

מפה

שריטה

כנסת

טבריה

ים המלח

הר הכרמל

שדה

חיפה

שורק

מדריך

בדיחות

,

בגדים

שאל

תלתלי

ם

לצורך

מצב

מימיה

מקוה

תרכיל

מפורס

ם

מפה

לכונ

חורף

לרפא

להתקל

ח,

במהל

להת

לחיות

מעיינה בר

עמ' 28-34,

מאוס

תהליך העבודה

1. תת-נושא: דג האמנון עמ' 34

קהל היעד: תלמידים בכיתה א'-ב'

אני מציגה מפה ובה מודגשת הכינרת.

המורה שואלת: מה אנו רואים? מפה.

מה זה? עצים, בתים, ים?

איך קוראים לים?

מי כבר היה בכינרת?

איזה טעם יש למי הים? (מלוח. למה יש טעם מלוח?)

האם למים מהברז שאתם שותים יש אותו טעם?

יש מים "מלוחים" ומים "מתוקים".

האם גם לים הכינרת יש טעם מלוח?

מי חי בים? דגים, יונקים ושרצים. (כרטיסי הברקה)

להראות להם תמונה של "דג האמנון".

להסביר להם שזהו דג מיוחד שחי בכינרת ועוד מעט נקרא את הקטע ובבין מדוע. אולי מישהו יודע למה?

בשלב זה בנוסף:

* תיהלך מידע והבנת משמעות עפ"י הכותרת-

קריאת הכותרת, שאלות על מה מדובר בכותרת, השערת השערות.

וכן איורים- לספר מה רואים בתמונות, ליצור קשר בין הכותרת לאיורים.

* הקנית מילים חדשות באמצעות כרססת המילים.

שלב קריאת הטקסט: קריאת המורה- דוגמא.

קוראים את הטקסט בחמשת סוגי קריאה: קריאה דוגמה של המורה, קריאת צל, קריאת הד
וקריאה עצמית.

במהלך הקריאה מבררים מילים חדשות או לא מובנות.

כרטסת מילים, הבעה בע"פ ובכתב, בנית משפטים עם מילים חדשות

לאחר הקריאה הראשונה המורה תשאל שאלות כלליות.

1. היכן גדל דג האמנון?

2. איך ההורים מגדלים את הדגיגים שלהם?

שלב הבנת הנקרא:

עבודה לצורך הבנ"ה- שאילת שאלות כלליות (דמויות- מי הם? על מי מדובר? להראות פעלים
חדשים: מגדל, שוחים, שומר, חוזרים ואז התלמידים מסדרים לפי רצף.

התלמידים מתבקשים לשחזר את הקטע, להוסיף מידע מידע אישי, מה דעתם על הקטע ולברר
לאיזה סוגה זה שייך? מהי מטרתה?

הבעת טקסט באותו נושא מסוגה אחרת- מה דומה ומה שונה? מה למדת על אופי גדילתו
והתפתחותו של האמנון?

הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים- מתקדמים על-פי

ארבעת הסטנדרטים

תת-נושא, חומרי לימוד	סטנדרט I - תקשורת חברתית	סטנדרט II- תהליך מידע והבנת משמעות	סטנדרט III - הצגת מידע בע"פ ובכתב
קטע מדעי "ים הכנרת" עמ' 28	* מזהים צלילים ומילים לא מוכרות בעזרת הקשר. (הכנרת היא ימה, ויש בה מים מתוקים) * מבינים משמעות באמצעות תוכן, אינטונציה במצבים שונים של טקסט גם	* שומעים קוראים ומבינים טקסט. * מבינים רעיון מרכזי של הטקסט: הכנרת היא ימה וממנה מעבירים שואבים מים למקומות שאין בהם מים) * מבינים רעיון מרכזי	* מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור ברצף לוגי וזמני. (לדוגמה: אין הרבה מים, למקומות שאין מים שואבים מהכנרת –לשתייה

ולהשקיה. מתאר התרחשויות לפי קשר לוגי וזמני) * מביעים רגשות ומחשבות באמצעות שם הפעולה. * תיאור תמונה- כותבים ומספרים מה רואים בתמונות. * מספרים וכותבים מה מסופר בטקסט.	ע"י הכותרת (ים הכנרת) *מבינים את מטרת הטקסט (הכרת סוגה-טקסט מדעי, מעשיר ומרחיב לנו מידע) *מבינים מבנה של הטקסט, סדר התרחשויות סדר ההתרחשויות: <u>הכנרת מה מיוחד</u> <u>בה? בישראל לא יורד</u> הרבה גשם, לכן צריך להעביר מים למקומות שאין להם מספיק כמו: אשקלון, ובחלק משקים את השדות * מבינים משמעות של צירופים ומבעים (ים הכנרת) בהקשר האופייניים לסוגה ולנושא בטקסט.	ללא הישענות על ההקשר () * מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור, הוגים מילים ארוכות באופן תקין (לדוג' להשקות, לשאוב) * מביעים רגשות * מתארים ומדווחים על אירועים בטקסטים.	
---	--	---	--

2. הנושא: ים כנרת.

קהל יעד: תלמידים עולים רמת הביניים-מתקדמים.

הצעות לפעילויות:

מדרש תמונה-הצגת תמונה של הכנרת (תמונה בנספחים).

מה אנו רואים? איזו עיר נמצאת על שפת הכנרת? היעזרו במפה.

המורה מסכמת -העיר טבריה בנויה על שפת הכנרת- הילדים חוזרים על המשפט.

חוזרים למדרש תמונה, כל ילד יאמר משפט (נכתוב את שם הילד שענה על הלוח)

המורה חוזרת על המשפט, וכל הילדים אומרים בקול את המשפט.

נסכם ים כנרת – מושג חדש לנו.

נשאל את הילדים פרוש המושג, נסביר שכאשר יש לנו מילה שאנחנו לא יודעים מה הפרוש אנחנו הולכים למילון-זהו כלי להבנת מושגים חדשים.

ים הכנרת-הכנרת היא **ימה** בצפון מזרחה של ישראל, **בארץ כינרת**. זהו אגם **המים המתוקים** הגדול ביותר **בארץ ישראל**. הכנרת מספקת כ-25% מצריכת המים **בישראל** והיא אחד ממקורות **מי השתייה** וההשקיה העיקריים שלה. הצגת תמנה: נהר, ים, אגם נקרא את המילים.

הבדלים בין ה תמונות מה דומה? מה שונה?

נסכם שכל אלה הם מקורות מים.

נציג כרטיסי הברקה של המילים החדשות.

נסביר את המילים מתוך המילון.

שלב קריאת הטקסט: קריאת המורה- דוגמא.

קוראים את הטקסט בחמשת סוגי קריאה: קריאה דוגמה של המורה, קריאת צל, קריאת הד וקריאה עצמית.

במהלך הקריאה מבררים מילים חדשות או לא מובנות, לדוגמא: קיבוץ, שדה.

כרטיסות מילים, הבעה בע"פ ובכתב, בנית משפטים עם מילים חדשות שלמדנו.

לאחר הקריאה הראשונה המורה תשאל שאלות כלליות.

1. מה עושים עם המים של הכנרת במושבים ובקיבוצים?

2. איך מגיעים המים של הכנרת למקומות האלה?

שלב הבנת הנקרא:

עבודה לצורך הבנ"ה- שאילת שאלות כלליות (דמויות- מי הם? על מי מדובר? להראות פעלים חדשים: להשקות, לשאוב, לזרום,

התלמידים מתבקשים לשחזר את הקטע, להוסיף מידע אישי, מה דעתם על הקטע ולברר לאיזה סוגה זה שייך? מהי מטרתה?

הבעת טקסט באותו נושא מסוגה אחרת- מה דומה ומה שונה? מדג האמנון.

הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים- מתקדמים על-פי

ארבעת הסטנדרטים

סטנדרט I - תקשורת חברתית	סטנדרט II - תהליך מידע והבנת משמעות	סטנדרט III - הצגת מידע בע"פ ובכתב
האמנון עמ' 34 קטע מיידעי * מזהים צלילים ומילים לא מוכרות בעזרת הקשר, אמנון דגיגונים, הורים, פה, סכנה. * מבינים משמעות באמצעות תוכן, אינטונציה במצבים שונים של טקסט גם ללא הישענות על ההקשר * מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור, הוגים מילים ארוכות באופן תקין (לדוג' דגיגונים, גדלים, אמנון) * מביעים רגשות (מה הרגשתם?) * מתארים ומדווחים על אירועים בטקסטים.	* שומעים קוראים ומבינים טקסט. * מבינים רעיון מרכזי של הטקסט: התפתחות וגדילתו של האמנון * מבינים רעיון מרכזי ע"י הכותרת * מבינים את מטרת הטקסט (הכרת סוגה חדשה קטע אינפורמטיבי- מיידעי. * מבינים מבנה של הטקסט, סדר התרחשויות. <u>סדר ההתרחשויות:</u> האמנון דג מיוחד, מדוע? 1. האמנון (האב או האם) מגדל את הדגיגים הקטנים מרגע בקיעתם מהביצים בפה שלו. 2. כשבוגרים יוצאים לעולם. 3. בשעת סכנה חוזרים לפה של אחד ההורים. זיהוי של תופעת טבע. * מבינים משמעות של צירופים ומבעים <u>צירופים</u> - "אחד ההורים" - (האמנון האב ואו האם). בהקשר	* מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור ברצף לוגי וזמני. * מביעים רגשות ומחשבות באמצעות שם הפעולה (מה הרגשתם? עצב, שמחה וכו' מה חשבתם?) * תיאור תמונה- כותבים ומספרים מה רואים בתמונות. * מספרים וכותבים מה מסופר בטקסט.

	האופייניים לסוגה ולנושא בטקסט.		
	*התלמידים יתארו, יספרו וישחזרו את הטקסט באופן טבעי ורציף וכמובן לוגי. 1.הדגיגים נמצאים בביצים. 2.כשבוקעים מהביצים נכסים לפה של אחד ההורים עד בגרותם 3.בשעת סכנה נכנסים שוב לפה של אחד ההורים. ניתן לשאול את התלמידים על הרגשתם. שינסו להביע רגשות ויתארו את מחשבתם באמצעות שם הפעולה על הטקסט. כגון: "מתרגש", הטקסט "מעניין". האם אתם מכירים עוד יצורים חיים שמתנהגים כך? מה דעתם על דרך הגידול של האמנון?	* על מנת להבין את הטקסט הילדים משתמשים בידע הלשוני לדוגמא: "לגדל"- מהמילה המוכרת "גדול", "גדולים". הבנת משמעות המילה החדשה על-פי השורש או באמצעות מציאת מילים אותה המשפחה.- <u>סדר ההתרחשויות:</u> האמנון דג מיוחד,מדוע? 1.האמנון (האב או האם) מגדל את הדגיגים הקטנים מרגע בקיעתם מהביצים בפה שלו. 2.כשבוגרים יוצאים לעולם. 3.בשעת סכנה חוזרים לפה של אחד ההורים. זיהוי של תופעת טבע.	הודעה לילדים (עמו' 20)

סטנדרט IV- ידע לשוני (כל היחידה)

אוצר מילים		משפטים-תבניות		עולמות שיח		פריטי לשון		תחום הדעת	
עמו'	אוצר מילים	לשון	תבניות לשון	וסוגות של עולמות שיח	פריטי לשון	פריטי לשון			
יומיים,		משפט	פעלי עם	שיח-תקשורת	ריבוי זוגי: יומיים	שפה- הכרות עם			
מקומות: בית, לא מוכר, זמן, חלום, אהבה, יאסנת סוגה:		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
הילדים, גיגים		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
קיבוץ, סכנה, זכר		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
טבריה, הנקבה,		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
עמלניה. לגדל.		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
34 מושגים מבטאים היטב		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
נעלי האות, העיצורים		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
מימיה, הופעות באופן		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
שינה, מפה,		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
הוגים את המושג		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
הללו באופן		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
חוזרים ומבטאים		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
שמות נעץ את המושג		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
הערים, המוכרות כמקומות		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
עמוד 26		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
לדוגמא, כנרת,		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
אשקלון, אבא,		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
שבע		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
פה) איבר בגוף		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
שם הפועל:		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				
לדוג, לשוט.		מקום.	הטקסט הילדיוס	סוגה טקסט)	(כותבים שחידים שחידה של				

זכר

כנרת

נקבה

ים המלח

אמון

להיכנס

דגיגון

שרירים

,

לגדל

כנרת

פה

אגם

ות

נהר

ים

בהר

מפה

הוראת יחידת לימוד לתלמידים עולים ברמת הביניים- מתקדמים על-פי ארבעת הסטנדרטים. ניתוח שני טקסטים מסוגות שונות .

1. קטע מידעי " קיבוץ שדה בוקר", עמ' 56

סטנדרט 1: תקשורת חברתית	סטנדרט 2: תהליך מידע והבנת משמעות	סטנדרט 3: הצגת מידע כתוב בע"פ ובכתב
* מזהים צלילים ומילים לא מוכרות בעזרת הקשר: דוג': דוד בן גוריון ראש הממשלה. קב' של בחורים ובחורות. * מבינים משמעות באמצעות תוכן, אינטונציה במצבים שונים של טקסט גם ללא הישענות על ההקשר (הנגב – מהו והיכן ישנו) * מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור, הוגים מילים ארוכות באופן תקין (לדוג' תפקיד, צריף, מדבר) * מביעים רגשות (מה הרגשתכם לגבי ראש המשלה? מה דעתכם – האם התנהגות זו הולמת ראש ממשלה?) * מתארים ומדווחים על אירועים בטקסטים. (הקמת הנגב) מזהים נימות שונות של קול. (לדוג': דברי דוד בן גוריון) * * מבטאים כהלכה את כל	<u>האזנה וקריאה:</u> * מזהים את כל מערכת העיצורים והתנועות (ניקוד פונטי), מזהים מילים מוכרות * הוגים את כל מערכת העיצורים והתנועות של מלים ומשפטים ברצף (נמצא בנגב, להפוך את המדבר לשוב פורח). * שומעים, קוראים ומבינים מלים ומשפטים בטקסט. <u>כישורי טקסט ושיח:</u> 1. הבנת רעיון מרכזי של טקסט ממוצע בארכו (דבור או כתוב) כולל רעיון המנוסח במבנים מורכבים. * * מבחינים בין רעיון מרכזי ובין פרטים תומכים או משניים בטקסט ממוצע בארכו כגון: מידע לימודי. (קיבוץ שדה בוקר – משני. נגב- ראשי.) 2. הבנת מטרת העל של הטקסט (תיאור נגב). * * מבינים את מטרת הטקסט בטקסט ממוצע בארכו שרמת המפורשות שלו גבוהה – (טקסט מידעי.)	1. <u>דיבור:</u> הגייה של צלילים ומלים: * * מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור ברצף. * * מבטאים כהלכה את כל המלים המוכרות (כולל מקום הטעם). * * מתאימים הנגה בשאלות ובבקשות. (שאלות תוכן בע"פ בתחתית עמ' 56 – "מי הקים את שדה בוקר? מתי? מדוע קשה להאמין כי שדה בוקר היה מקום שומם? מה היה החלום של בן גוריון?") 2. <u>כתיבה:</u> שימוש במערכת הסמלים העברית: * * משתמשים בכל מערכת התנועות והעיצורים. כותבים כמעט ללא שגיאות כתיב. 3. <u>דיבור וכתיבה:</u> התאמת הכתיבה או הדיבור לנמענים. * * מתאימים את הלשון והתוכן למטרה ולנמענים בטקסטים ברמה בינונית.

המילים המוכרות.(פרחים, עצים..) * משתמשים נכון באינטונציה לפי פעולות דיבור וכוונות שונות. * משוחחים בקצב דיבור קולח בנושאים חברתיים (מספרים על נסיעה בטיול לאזור או למקום אחר). * מדווחים על אירועים חברתיים (טיול) * נותנים הוראות והנחיות בעל פה ובכתב בהקשרים מוכרים- (על מה מדברים? על מי מדברים?)	3. הבנת מבנה העל של טקסטים כגון טקסט מידעי לימודי. <u>האזנה וקריאה:</u> <u>מודעות לשונית- הישענות על ידע לשוני לשם הבנה:</u> הבנת משמעותם של צירופים בטקסט, כגון: ראש- הממשלה, מדינת- ישראל, האופייניים לסוגה ולנושא בטקסט ברמה בינונית (דבור או כתוב).	(כתיבת מילים בתוך קטע-קלז', הרחבת של נושא הנגב- לחיוב ולשלילה)-עמ' 58
* מזהים מילים לא מוכרות בעזרת הקשר. (ישוב פורח, צריך שגר בו)		

ידע לשוני סטנדרט – IV

אוצר מילים	תבניות לשון	עולמות שיח וסוגות של טקסטים	פריטי לשון	תחום הדעת
מילים חדשות- שומם מדבר נמצא בחור להקים	1)משפטים בגוף שלישי "הם האמינו" 2) מעבר להווה במשפטי ציטוט הוא אמר: "הרבה אנשים צריכים לבוא.."	סוגה - טקסט מידעי + תמונות. משימות תוכן השלמת משפטים מדרש תמונה- התלמידים	1)סמיכות שדה – בוקר 2)זיהוי סימני הפיסוק: נקודותיים לפני ציטוט, סימני ציטוט.	1)גאוגרפיה-ה כרת הטופוגרפיה והאקלים של הנגב ושל המדבר. מיקום הנגב במפת ארץ ישראל.

ראש ממשלה להפוך תפקיד מות צריך ישוב	(3) משפט עם ש"פ "קשה להאמין", "אפשר לראות", "לבוא לנגב", "לגור בו" (4) הפכים: שומם – פורח	משוחחים על התמונות של הצריף. מהתמונות ניתן ללמוד על אורח החיים ורמת החיים של תושבי הנגב.	דוג' הוא אמר: "הרבה אנשים צריכים לבוא לנגב,..." (3) שימוש במילות זמן בעבר ובהווה. "דויד בן גוריון היה ראש הממשלה..." "היום אפשר לראות בקיבוץ" (4) ניגודיות "פעם היו שם רק סלעים ואבנים .. היום אפשר לראות בשדה בוקר עצים פרחים ודשא ירוק"	(2) אזרחות- הכרת והבנת המושגים ממשלה, ראש ממשלה, כנסת. (3) הכרת סוגי התיישבויות עיר, מושב, קיבוץ, יש וב בהתמקדות באופיו המיוחד והקומוניסטי של הקיבוץ. (4) היסטוריה – היסטורית קיבוץ שדה בוקר. ניתן לשלב סרטון (או תמונות) על הצריף של דוד בן גוריון.
---	---	---	--	---

2. אנדה: "באר אברהם", עמ' 66

סטנדרט 1: תקשורת חברתית	סטנדרט 2: תהליך מידע והבנת משמעות	סטנדרט 3: הצגת מידע כתוב בע"פ ובכתב
-------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

1. דיבור: הגייה של צלילים ומלים: *מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור ברצף. *מבטאים כהלכה את כל המלים המוכרות (כולל מקום הטעם), (אברהם, צאן, להשקות). *מתאימים הנגנה בשאלות ובבקשות. (שאלות תוכן בע"פ בראש עמ' 68- "תארו לעצמכם שאתם הרועים של אבימלך. אתם באים למלך שלכם ומספרים לו מה קרה על יד הבאר: מה עשיתם? מה ראיתם? מה הרגשתם?"). 2. השוואה בין רועי אברהם לרועי אבימלך. עמ' 67 3. כתיבה: שימוש במערכת הסמלים העברית: *משתמשים בכל מערכת התנועות והעיצורים. כותבים כמעט ללא שגיאות כתיב. דיבור וכתיבה: 1. התאמת הכתיבה או הדיבור לנמענים. *מתאימים את הלשון והתוכן למטרה ולנמענים בטקסטים ברמה בינונית. (סוגה- אגדה על הנגב מתוך המקרא). 2. תיאור וסיפור: *מתארים תופעות (פלא שהם מכירים) בטקסטים קצרים בהקשר ספציפי (פלא).	האזנה וקריאה: *מזהים את כל מערכת העיצורים והתנועות (ניקוד פונטי), מזהים מלים מוכרות *הוגים את כל מערכת העיצורים והתנועות של מלים ומשפטים ברצף *שומעים, קוראים ומבינים מלים ומשפטים בטקסט. כישורי טקסט ושיח: 1. הבנת רעיון מרכזי של טקסט ממוצע בארכו (דבור או כתוב) כולל רעיון המנוסח במבנים מורכבים. *מבחינים בין רעיון מרכזי (באר אברהם) ובין פרטים תומכים או משניים בטקסט (ריב הרועים) ממוצע בארכו כגון: אגדה. 2. הבנת מטרת העל של הטקסט (תיאור והרחבה של המקרא, סיפור על מקרה בנגב). *מבינים את מטרת הטקסט בטקסט ממוצע בארכו שרמת המפורשות שלו גבוהה – (אגדה, לספר על מעלת אברהם) 3. הבנת מבנה העל של טקסטים כגון טקסט מידעי לימודי. 4. הבנת מבנה העל תוך הסתייעות בקשרים: מבינים מבנה של טקסט, כגון: סדר התרחשות, תנאי (אם המים יעלו... אז הבאר שלנו).	* מזהים צלילים ומלים לא מוכרות בעזרת הקשר: דוג': מים בבאר, מים יעלו, *מבינים משמעות באמצעות תוכן, אינטונציה במצבים שונים של טקסט גם ללא הישענות על ההקשר (הבנת הריב ע"י אינטונציה הדו-שיח) * מבטאים היטב את כל העיצורים והתנועות באופן ברור, הוגים מלים ארוכות באופן תקין (לדוג' אדמה, צעקה, לעלות) * מביעים רגשות (מה הרגשתכם לגבי הרועים? מה דעתכם – האם התנהגות זו טובה? האם היה זה פלא? האם אתם מכירים עוד פלאים?) * מתארים ומדווחים על אירועים בטקסטים. (ריב הרועים מתוך המקרא). מזהים נימות שונות של קול. (לדוג': דו שיח הרועים) * מבטאים כהלכה את כל המלים המוכרות. (אברהם, שמע, שמחו) * משתמשים נכון באינטונציה לפי פעולות דיבור וכוונות שונות. * משוחחים בקצב דיבור קולח בנושאים חברתיים (מספרים על עוד ריבים מהתורה, דברים שונים מהתורה שקרו באזור הנגב). * מדווחים על אירועים חברתיים (הפכים- ריב- שלום וכו'+הרחבה). * נותנים הוראות והנחיות בעל פה ובכתב בהקשרים מוכרים- (על מה מדברים? על מי מדברים?) השוואה בין הרועים (עמ' 67)
--	--	--

		* מזהים מילים לא מוכרות בעזרת הקשר. (לחפור באר, ריב רועים, צעקות של הרועים)
--	--	---

סטנדרט IV- ידע לשוני. באר אברהם עמ' 66

אוצר מילים	תבניות לשון	עולמות שיח וסוגות של טקסטים	פריטי לשון	תחום הדעת
מילים חדשות- באר רועה תורה אזור מלך לחפור ריב אדמה צעקה לעלות להתקרב להתבייש	(1) משפטים בגוף שלישי "הם פגשו" (2) מעבר להווה במשפטי ציטוט הוא אמרו רועי אבימלך : "אנחנו חפרנו" (3) משפטי תנאי אם המים יעלו.. אז.. (4) משפטים עם שמות פעולה: להשקות, לריב לצעוק.	סוגה – אגדה (בראשית רבה) משימות תוכן: התאמה בין פעולה לדמות. מי חפר באר? מי רב? מדרש תמונה יצירת סיפור מתמונה לפני הקריאה (משימת טרום קריאה)	(1) סמיכות באר- אברהם (2) זיהוי סימני הפיסוק: נקודתיים לפני ציטוט, סימני ציטוט. דוג' אברהם אמר אמר: "המים בבאר יגידו לנו.." 3 מילות שייכות שלנו, שלהם, שלכן	(1) תנ"ך הכרת דמותו של אברהם אבינו. הכרת סיפור הבארות של אברהם ואבימלך. (2) גיאוגרפיה כיצד בונים באר? היכן כדי לבנות באר? מקורות המים של ישראל כיום. (3) הכרת הטופוגרפיה והאקלים של הנגב ושל המדבר. מיקום הנגב במפת ארץ ישראל. (4) טכנולוגיה- כיצד בנוי הבאר? (5) החשיבות בשמירה על המים.

מהלך השיעור ודרכי העבודה

האגדה : "באר אברהם" (עמ' 66)

פתיחה- סיפור מקרה- המורה מתארת מקרה בו שתי בנותיה רבו על חפץ. כל אחת אמרה שחפץ זה שייך לה ותוך כדי ויכוח, פרצו בצעקות רמות. המורה באה לברר מה קרה והציעה

לבדוק האם יש סימן על החפץ שמסמן למי החפץ שייך. בדקו וראו כי לפי הסימן החפץ שייך לאחת הבנות, והבת השנייה התביישה והלכה לה..

הצגת שאלה לתלמידות- האם גם לכם קרה מקרה כזה שרבתן עם אחות/ חברה על חפץ? כתיבת תשובות התלמידות על הלוח.

קישור לאגדה שלנו- (וגם ליחידת שלנו שגם היא מספרת על הנגב) גם לרועי אברהם ולרועי אבימלך קרה כזה מקרה: רועי אברהם באו למדבר, ובמדבר קשה מאוד למצוא מים, הוא מקום יבש. רועי אברהם באו לנגב שזה אזור מאוד יבש.

הסבר: **נגב= שהוא מנוגב ממים** (כמו שמנגבים צלחת במגבת ואח"כ היא יבשה, כך הנגב בלי מים..)

גוף- כתיבת הכותרת על הלוח "באר אברהם"

הקנייה והסבר כרטסת המלים בצד הלוח: תורה, אזור, מלך, לחפור, ריב, אדמה, צעקה, לעלות, להתקרב, להתבייש.

סיפור האגדה.

הצגת שאלות בע"פ לתלמידות: באגדה מספרים על ריב. מי רב? על מה היה הריב? מה הפלא שקרה?

עבודה בחוברת- משימות הבנת הנקרא בעמ' 67-68.

סיכום השיעור- המחזת האגדה- התלמידים מציגים ומספרים על רועי אברהם ורועי אבימלך בכיתה.

הנושא- טיול לחיפה

סימה ליבוביץ, יהודית מאור ו לאה בניפלא

חיפה עמ' 78 וחורשת הארבעים עמ' 12

הוראת יחידת לימוד על-פי ארבעת הסטנדרטים

סטנדרט 1-תקשורת חברתית

*מזהים צלילים ומילים לא מוכרות בעזרת הקשר(חורשה מיוחדת שנקראת חורשת הארבעים).

בחורשה הזאת נפגשים בסוד ארבעים האבות של העולם ומחליטים מה יקרה בעולם.

*מבינים משמעות באמצעות תוכן ואינטונציה במצבים שונים של טקסט גם ללא הישענות על ההקשר(הערבים שגרים בסביבה מאמינים שהעצים בחורשה קדושים, ואסור לפגוע בהם).

*מבטאים היטב את כל התנועות והעיצורים באופן ברור.

*מביעים רגשות(מה הרגשתם?)ומחשבות(לחשוב על סיפורים אחרים

שהמספר נזכר בהם).

סטנדרט 2-תהליך מידע והבנת משמעות

*קוראים ומבינים את הטקסט.

*מבינים את הרעיון המרכזי של הטקסט עפ"י הכותרת(טיול לחיפה)

או עפ"י כותרת המנוסחת במבנים מורכבים (חורשת הארבעים)

*מבינים את מטרת הטקסט והאגדה.

*מבינים את מבנה הטקסט, סדר ההתרחשויות(רצף: במפה עמ'78)

*מזהים מבנה סיפורי.

*מבינים משמעות של צירופים וביטויים(שמורת הטבע, הר הכרמל, מערות האדם הקדמון, חורשת הארבעים, המסורת הערבית)

*מבינים את מטרת הטקסט: הודעה או סיפור אגדה.

*מבינים מבנה של טקסט. לדוגמא: הנחיות: נצא, נבקר, אתם צריכים להביא...

*מבינים צירופים בסלנג בהקשר האופייני לסוגה ולנושא(נפגשים בסוד..)

סטנדרט 3-הצגת מידע בע"פ ובכתב

*מבטאים היטב את כל התנועות והעיצורים באופן ברור ברצף ומשתמשים היטב באינטונציה של המילים.

*מביעים מחשבות ורגשות(מה הרגשתם? מה חשבתם?)

*מתאימים את הלשון והתוכן למטרה ולנמענים בטקסט.

*מדרש תמונה(מפה עמ'78 וחורשת הארבעים עמ' 82).

סטנדרט 4-ידע לשוני ואוצר מילים

<u>פריטי לשון</u>	<u>עולמות של שיח וסוגות של טקסט</u>	<u>מילים-תבניות לשון</u>	<u>אוצר מילים</u>
מילות יחס: ב... (ביום שלישי, בחיפה, בשמורת הטבע) ל... (למטיילים, לחיפה) של... (יומיים) על(על הר הכרמל) הטיית פעלים בזמן עתיד בגוף ראשון ברבים: נצא, נטייל, ניסע, נבקר. סימני פיסוק: נקודתיים לפני פירוט. ריבוי זוגי: יומיים. מקף לפירוט: הערבים קראו לחורשה-"חורשת הארבעים".	סוגה-הודעה(עמ' 78) שיח: תקשורת בין אישית סוגה: תרשים מפה(עמ'78) הכרות והתמצאות במפה. הכרות עם מקומות בא"י. הכרות עם הסמלים שיש במפה. שפה-הכרות עם המבנה של ההודעה.	משפט פועלי בעל תאור זמן ותאור מקום: ביום שלישי בבוקר, לחיפה, יומיים. מדרש תמונה: תמונה מצולמת של חורשת הארבעים(עמ'78 תיאור מקום(על הר הכרמל) ערך היתרון: יותר גבוהים, יותר גדולים משפט עם פרוט: הערבים קראו לחורשה-חורשת הארבעים. אסור +שם הפועל(אסור לפגוע) משפט עם סיבה ותוצאה: יותר גבוהים ויותר גבוהים מהעצים בסביבה.	יומיים, הודעה, מערות האדם הקדמון, שמורת הטבע, הר הכרמל, בגד ים, מפה, שמות של הערים, חורשה, עצי אלון, עתיקים סביבת הכרמל, עיזים, אגדה, לכן, מיוחדת, עצי אלון, עתיקים, ערבים, דרוזים, חורשת הארבעים, מספר קדוש, אגדות של העולם, מחליטים, יקרה, העולם, מאמינים, העצים, קדושים, אסור, לפגוע, כרתו, ערבים, דרוזים, המספר ארבעים, אסור.